

Impact en leren hand in hand

Van 12-24 november 2017 heb ik namens SharedWorld weer het genoegen gehad om met een geweldig gemotiveerd en deskundig team van Accenture op reis te gaan voor een Learning Journey, voor Mentec in Zuid-Afrika.

Wat zijn Learning Journeys? SharedWorld organiseert al meer dan 10 jaar Learning Journeys waarin professionals worden uitgezonden naar maatschappelijke organisaties en projecten, in binnen- en buitenland, met als doel om kennis, inzichten en best practices te delen met de collega's werkzaam bij de maatschappelijke organisatie. Het overdragen en borgen van die kennis is cruciaal, vanuit onze stellige overtuiging dat dit de enige manier is om duurzaam te ontwikkelen en leren, en dus ook op langere termijn impact te hebben.

Naast het leren door de lokale organisatie, hebben we ervaren dat ook de uitgezonden professional veel leert, nieuwe patronen en gedrag bij zichzelf ontdekt. Een krachtig leereffect bij alle betrokken partijen dus, met grote impact op mensen en organisatie!

Wilt u meer weten over de verschillende soorten Learning Journeys? Neem dan gerust contact op met Tanja Brok of Jeroen van der Wouw van SharedWorld.

Hieronder staat mijn persoonlijke verslag/dagboek van de laatste Learning Journey. Ik houd van schrijven, en er gebeurt zo veel tijdens een Journey dat ik het echt wil vastleggen anders vergeet ik zoveel van de bijzondere momenten. Het is nogal een lang verslag geworden, ik nodig je van harte uit om het te lezen. Alvast een kleine onthulling: het team was geweldig en heeft een top prestatie geleverd, er is veel geleerd, we zijn ontroerd geraakt, er is hard gewerkt en ook veel plezier gemaakt. Lees gerust verder voor veel meer uitleg, anecdotes en verhalen ...

Vrijdag 10 november Trots!

Morgen vertrek ik voor mijn vijfde Learning Journey! Na Nepal, India, Zambia en de Filipijnen, nu naar Zuid-Afrika. Wat een voorrecht om dit soort impactvolle projecten te mogen doen. Na de grondige voorbereidingen (teamsessies, cultuurworkshop, individuele ontwikkeldoelstellingen, opdracht formulering, programma vaststellen, logistiek) is het zover: daadwerkelijk twee weken als team hard aan het werk om in korte tijd zoveel mogelijk blijvende impact te realiseren.

Ik leg mijn ervaringen en verwonderingen weer vast, steeds vanuit een kernwoord (dat ik daarna uitleg in meer woorden, sorry daarvoor)! Hierboven stond al trots, hier komen nog stress, perfectionist en inpakstress bij voor deze vrijdag.

- ☑ • Stress! De afgelopen week heb ik keihard gewerkt om alles af te krijgen, zowel de voorbereidingen voor deze Journey (inlezen, voorbereiden, praktische regelingen) als enkele deadlines voor de andere projecten en opdrachten waar ik mee bezig ben. Ik moet bekennen: ik voelde redelijk wat stress, maar vrijdagmiddag half 6 was ik tevreden.

- Perfectionist! Ik moet meer en meer toegeven dat ik toch wel wat perfectionistische trekjes heb ... (en ik hoor diverse mensen nu al zuchten “hè hè ben jij er ook achter?”)
- Inpakstress! En nog een biecht, niet zo cool voor een ervaren reiziger, maar ja ... jeetje mina wat vind ik inpakken stressvol: heb ik alles wel, echt niks vergeten, 10x nagaan of de belangrijkste dingen echt ingepakt zijn. En dan om 23u nog de laatste shirts netjes opvouwen, op tafel, waar nog een chocolade ontbijtvlok op blijkt te liggen, dus mooie bruine strepen en vlekken. Goed bezig, not! Nog even wassen, droger, tafel beter poetsen, vouwen, opgelost!

Zaterdag 11 november

- Voorspoedig! Na een korte nacht vroeg op, even ontbijten, slapende gezin een kus geven en naar Schiphol. Mooi op tijd voor inchecken, security, Zuid Afrikaanse Rand halen, en nog even inlezen in de verschillende documenten. Voorspoedige vlucht, eerste 4 uur nog gewerkt (verder inlezen en herlezen en voorbereiden), daarna even slapen en een filmpje kijken.
- Veilig? Tegen 22u arriveren we in Jo'burg. Ik word opgepikt door een driver van het hostel waar we zitten, Frans, die vertelt over de buurt waar hij vandaan komt, over zijn ervaring met discriminatie, over alle verbeteringen die er zijn gerealiseerd, maar ook over de corruptie van de overheid en de criminaliteit. Hij rijdt stapvoets door alle rode traffic lights, want “op deze wegen, in het donker, moet je echt niet stoppen, dan loop je grote kans beroofd te worden”. Frans, rij vooral door jongen!
- Veilig deel 2! Na een half uurtje arriveren we bij het hostel, het is al donker, Frans geeft me de kamersleutel. Prima kamer, even de koffer uitpakken, bellen naar huis en heel moe naar bed. In de hoek van de kamer staat een spuitbus die ik even onderzoek. Zeer giftige spray, je hoeft nog net geen volledig beschermend pak aan om het te gebruiken, maar het helpt tegen muggen, kakkerlakken, vlooien, bedbugs... hmmm .... Hoeveel van die beesten ga ik ontdekken in mijn kamer?

Zondag 12 november

- Het viel mee, heerlijk geslapen, een paar muggen, vliegjes, en andere fladderaars, op 1 moment dacht ik duidelijk aangevallen te worden door iets vanuit mijn bed maar kon geen bedbugs vinden dus het zal allemaal wel meevallen.
- Groep! De groep druppelt vandaag binnen, vanmorgen ontbeten en lang gepraat met het eerste teamlid, even later 2 nieuwe arrivals, daarna stap voor stap de rest van het team.
- Warm contact! Vanmorgen rond 11u komt Solly Khoza langs, de CEO van Mentec, de organisatie waar we voor gaan werken, om te checken of we een goede reis hebben gehad. Zeer attent, gastvrij, en gericht op relatie. Heel mooi hoe belangrijk dit is in (meerdere) Afrikaanse culturen.
- Beetje standaardisatie please! We maken een wandeling vanuit de guesthouse naar een winkel om wat levensmiddelen aan te schaffen en een stekker-adapter. Want de stekkers in zuid afrika ... zijn natuurlijk weer heel anders dan alle opties op de wereldstekker. Lang leve de diversiteit, maar op sommige aspecten mag het ook best standaard hoor!

- Veilig deel 3! We zitten met ons hostel in een buitenwijk van Jo'burg, met een groot hek om ons hostel, in een wijk omheind door hekken en muren. Hoe meer hekken, hoe onveiliger het gevoel paradoxaal genoeg ...
- Buitengesloten! Nog een biecht, na de biecht van vrijdag. Vandaag heb ik me klassiek buitengesloten! Sleutel nog binnen, deur schiet in het slot. Er was niemand van het personeel, dus eerst gebeld, geen reactie. Zelf gezocht naar reservesleutels, geen succes. Idee: driver van gisteren gebeld, en hij gaat de manager bellen. Die snel komt en ik mijn kamer weer in kan. Lekker bezig Jeroen ... Ach, ik wijt het maar even aan de vermoeidheid.
- Electricity! Vanmiddag viel de elektriciteit uit, gebeurt nog regelmatig, zelfs in de grote steden. Daarbuiten is het nog steeds een serieus probleem, nog genoeg plekken zonder de basisvoorzieningen.
- Lente! We zitten in de lente, dus het kan heel warm zijn, en zonnig, en heel hard regenen en onweren. En vanmiddag, na een hete en zonnige ochtend .... heeft het heeel hard geregend en geonweerd.
- Team compleet! In de avond lekker gegeten in het restaurant horend bij dit guesthouse (300 meter verderop), op tijd terug want met name degenen die vannacht gevlogen hebben, en dus minder goed of nauwelijks geslapen hebben, vallen om. De 5 laatste teamgenoten landden om 21.30u en waren rond 23.15u in het guesthouse, waarna we nog 1 biertje hebben gedronken.
- Spannend! Morgen de eerste dag bij Mentec! Iets na 12u moe naar bed. Truste ...

Maandag 13 november

- Vol verwachting! Tijdens het ontbijt heerst er een fijne opwindning, passend bij de eerste dag van het project. De excitement wordt nog wat groter als we in een busje naar Mentec gebracht worden. Deels doordat we al iets zien van de omgeving, deels ook doordat we aangehouden worden door de politie. Driver had de juiste papieren dus we mogen verder. En deels doordat onze driver Mentec niet kan vinden! Na 3x vragen komt het allemaal goed.
- Knuffel! Vraag aan de lezer: hoe vaak heb jij het meegemaakt dat je bij een nieuwe klant, nieuw project, begroet wordt door de manager met een knuffel? Nou? Wij vanmorgen dus! Sharon, de general manager, begroet ons allemaal met een big hug. Dat blijft ze overigens ook de dagen daarna steevast doen. En steeds meer Mentec teammembers nemen dat voorbeeld over.
- Humble! De CEO heet ons welkom, benadrukt 1000 maal hoe blij hij is met de komst van dit team. Hij spreekt vol waardering over zijn team, gedreven over zijn missie en visie en bescheiden, nederig bijna, over zijn rol. Terwijl hij zo trots mag zijn op de organisatie die hij heeft opgericht. Inspirerende en fijne mensen hier bij Mentec.
- Verbinden! De ochtend staat in het teken van kennismaken en verbinden. Het Learning Journey team heeft mooie persoonlijke introductie slides gemaakt, die dmv foto's vooral een inkijkje geven in ieders persoonlijke leven. Dat wordt ontzettend gewaardeerd en bouwt aan vertrouwen en verbinding. En het nodigt blijkbaar uit, want na onze verhalen doet het Mentec team hun eigen introducties nog een keer over, meer op onze manier. "The real important stuff, not the boring things" zoals Sharon zegt.

- 10 koeien als bruidsschat! Naast de mooie kennismaking, en de nuttige verkenning van de opdracht, waren er vandaag ook tijdens de korte breaks en lunch persoonlijke verhalen van de Mentec staff waardoor we de cultuur beter leren begrijpen. Zo legde een van de staffmembers uit waarom veel jonge mensen zich verlopen maar lang wachten met trouwen, of ze trouwen wel maar zijn daarna compleet blut. Dit komt omdat volgens de “zwarte” traditie de bruidegom 10 koeien bruidsschat moet geven, 9 voor de vader en 1 voor de moeder. En dat is al behoorlijk veel geld. Daarnaast is het gebruikelijk dat iedereen die je kent ook welkom is, dus grote bezoekersaantallen voor de traditionele “braai” (barbecue). En vervolgens is het ook nog gebruikelijk dat de gasten hun reiskosten betaald krijgen door de bruidegom. Dus trouwen is duur. Maar na de afschaffing van de apartheid en de toenemende integratie is ook de “blanke” trouwcultuur omarmd, dus naast de al geschetste kosten en onderdelen, worden er dure ringen, pakken, limousines, en huwelijksreizen geregeld. Met vaak als gevolg een torenhoge schuld en alle problematiek die men daar gratis verkrijgt...
- Lawaaiige lente! Net als gisteren, in de ochtend zonnig en heet (waardoor kantoor Mentec enorm warm wordt want wij zitten in een soort loods met golfplaten dak) en 's middags enorm onweer en regen, met bakken uit de lucht op het golfplaten dak. Gevolg, we konden elkaar helemaal niet meer verstaan dus zijn we met 17 mensen in een klein kantoortje gaan zitten voor de rest van het middagprogramma. Inhoudelijk prima sessie, en letterlijk verbindend want hutje mutje.
- Moe en voldaan! Aan het einde van de dag gaan we moe en voldaan terug naar hostel voor de eerste teamdebrief. Overall gevoel: mooie start, trots op de verbinding die al ontstaan is, en we hebben nog veel vraagtekens over de organisatie, structuur, projecten en precieze opdracht. Morgen verder om dit aan te scherpen. 's Avonds naar centrum om lekker te eten in een leuk restaurant, heerlijk Afrikaans gegeten en gevierd dat de eerste dag erop zit en goed verlopen is.
- Veilig deel 4! We konden wel met een minibusje naar centrum toe, maar na half 10 niet meer terug met zo'n bus want ... zo laat zijn die niet echt veilig in Jo'burg, dat zijn te dure busjes waarin per definitie toeristen zitten dus dubbel interessant voor snoodaards en gespuis. Terug met gewone taxi's (aanbevolen wordt Uber) kan wel gewoon.

Dinsdag 14 november

- Run! We beginnen de dag actief, met vieren gaan we om 7u even hardlopen. Het is warm maar goed te doen, we lopen rondjes van 2km binnen de hekken van onze compound, dus veilig! We komen langs een (wrs dure) private school met jeugd van beide rassen, allemaal in mooie uniformen. Aan de andere kant van de hekken zie je al straatverkopers hun “stalletjes” en vuurtjes klaarmaken.
- Ambitieuze! Thinking big! We hebben weer een nuttige werkdag gehad, met gelukkig veel verheldering qua structuur, organisatie en projecten. Ook hebben we samen met Mentec de opdracht en verwachtingen wat verder gestructureerd, zowel Mentec als Accenture team waren daar blij mee. Één van de projecten waar Mentec aan werkt is mega ambitieus. MEGA ambitieus. MMMEEEEGGGAAA ambitieus. Het heet AM-TAR, het is een plan om een autofabriek te bouwen en bemannen met cursisten van Mentec, ze on-the-job op te leiden in alle disciplines die nodig zijn om auto's te gaan produceren. Een echt Afrikaans automerk, het design is al gemaakt en

prototype wordt gebouwd. Design: auto krijgt de lijnen van een stoere leeuw. Proto: wordt momenteel letterlijk gemaakt van allerlei oude onderdelen dus ziet er behoorlijk "van de autosloperij" uit, maar doet het daadwerkelijk! Echt gaaf hoe groot de plannen zijn. Opleiding en werk voor 55.000 jongeren, realisatie van een eigen Afrikaans automerk, samenwerking met allerhande grote automerken, ... Wij voelen enige scepsis to be honest, gaat dit lukken, is het niet te groot, maar we realiseren ons ook dat wij, na 2 dagen, nog niet moeten oordelen of adviseren, eerst nog veel beter leren begrijpen.

- Arbeidsethos! Na een goede teamdebrief gaat de groep nog tot 20u aan de slag met het verwerken en stroomlijnen van alle informatie. Daarna gaat een grote groep eten in een soort jazz café, ik blijf in het hostel met 3 teamleden. Vanavond het eerste coachgesprek gevoerd: mooi!!!

Woensdag 15 november

- Geef een geit! Goed om te weten hoe de besluitvorming verloopt in deze gebieden, als je bijvoorbeeld een organisatie wilt starten of grond wil bebouwen. Gemeentes hebben de formele macht, maar uiteindelijk beslist de chieft die in een gebied aan de macht is, dus helemaal los van de officiële overheid. Om hem gunstig te stemmen breng je een geit naar hem toe, en dan hopen op steun. Een chieft is overigens een familie titel dus wordt niet gekozen maar blijft in de familie. En ze krijgen nog geld voor hun rol ook. Best oneerlijk systeem. Gelukkig is dat bij ons heel anders ... oh nee, toch niet!

- Pap! Er zijn vele typische Afrikaanse gerechten, pap is er 1 van. Soort deeg/pasta van maïsmeel dat je eet met groenten en vlees. Heel voedzaam. Zelfde idee als ugali en nshima in Oeganda, Zambia, Tanzania. Vandaag kregen wij dus pap, die je samen met de overige gerechten met je handen moet eten. Heerlijke smaken, pittige kip en bonen, en lekker klieren maar. Niet iedereen paste zich even gemakkelijk aan.

- Geduld! Geduld is een schone zaak, erg belangrijk in Afrika. Vandaag zagen we het ook op kantoor bij Mentec. Er waren sollicitatiegesprekken gepland voor kandidaat-deelnemers aan een opleiding en stage. De eersten kwamen om 09.15u binnen, rond 11u zaten er er minstens 12 te wachten in een klein kamertje. De training manager had eerst nog andere prioriteiten dus ... iedereen bleef rustig wachten...

- Flexplekken! Ik ben al redelijk wat plekken gewend qua flexwerk, vandaag kon ik weer twee mooie plekken toevoegen aan mijn lijst. Ik heb een "spreekkamer" ingericht op de parkeerplaats voor Mentec, tussen de garagedeur en geparkeerde auto's. En toen het regende, was er een perfect kantoortje tussen de proto-car en een stapel onderdelen.

- Sprakeloos! Einde middag waren we als groep sprakeloos, letterlijk en figuurlijk! Letterlijk want we gingen kort een project van Mentec bezoeken, een trainingsprogramma voor dove/slechthorende jongeren. Met behulp van een gebarentolk hebben we ons voorgesteld, kregen we allemaal een "sign name" (je naam uitgebeeld in sign language), en hoorden we de enorme dankbaarheid vanuit de deelnemers dat dit programma hen voorzag in belangrijke kennis en vaardigheden om straks een "normale" werkzame positie in de maatschappij in te kunnen nemen. En dat alles zonder gesproken woorden. Figuurlijk omdat de reacties vanuit de jongeren, hun dankbaarheid, hun vrolijkheid, hun dromen echt heel ontroerend

waren. Eén cursiste was helemaal ontroerd toen ze vertelde over haar dromen na afloop van de cursus, en dat ontroerde ons dan weer. We hebben ons samen helemaal stukgelachen om allerlei grappige situaties zoals onze onhandigheid in gebarentaal, de behoorlijke eerlijkheid bij het geven van je sign name (sign name is je eerste letter in gebarentaal, maar gekoppeld aan een vast kenmerk van je gezicht, de dove cursisten bestuderen je gezicht dan heel grondig, overleggen en kiezen dan een typisch kenmerk; een teamgenoot kreeg haar onderkin als vast kenmerk en was daar helemaal niet blij mee; een ander haar twee voortanden “want die zien we steeds als je praat” en ik kreeg mijn neus als start van mijn sign name .... tja, liever mijn neus dan mijn oren). Daarnaast hilariteit alom doordat ons langste teamlid Maartje (1.91m) op de foto moest met de allerkleinste Afrikaan (dat wilde hij zelf graag) en er volop foto's gemaakt moesten worden in allerlei samenstellingen. Als afsluiting hield Mr. Khoza (de CEO) een inspirerende speech over de missie en gedachte achter dit project, over het creëren van gelijkwaardigheid en kansen ook voor de disabled, impressive ...

- Intens! De avond team debrief werd ook erg intens, mooi, eerlijk. Enerzijds doordat het bezoek aan de training veel losmaakte, vrolijkheid, ontroering, inzichten. Anderzijds doordat het team wat meer de scherpte opzoekt qua verwachtingen onderling, aanspreken, en leren. En ook omdat iedereen een persoonlijk motto deelde dat symbool staat voor deelname aan deze Learning journey. En dat werden eerlijke, emotionele, en inspirerende gesprekken. Prachtig!
- Late maaltijd! De normale etenstijd is hier tussen 18-21u, en dan sluiten de meeste restaurants al. Maar ja, onze mooie debrief duurde tot na 21u dus ... restaurant gevonden op 1 kilometer afstand dat de keuken nog wel wilde openhouden als we meteen zouden komen. Hier heerlijk gegeten met het hele team, en de intense gesprekken werden nog voortgezet, naast een enorme portie lol. Tegen middernacht moe en voldaan terug in hostel, waar we de koffers alvast inpakken voor de volgende dag want dan vliegen we verder naar KwaZulu Natal voor field visits.

Donderdag 16 november

- Learning! Het leren is in volle gang, vandaag de resterende coachgesprekken gevoerd voor de eerste ronde. Mooi, eerlijk, kwetsbaar, gericht op reflectie en groei. Wederom in mijn parkeerplaats kantoor maar deze keer met een jas aan want het is vandaag behoorlijk fris. Jo'burg ligt op 1400m dus de temperatuurverschillen kunnen vrij groot zijn, zo blijkt. De Mentec collega's hebben het zwaar want die vinden het echt super koud.
- Kapsalon en oliebol! Hadden we eerder al pap als typisch Afrikaans gerecht, gisteren kregen we een soort oliebol waarin je dan een worst moest doen, als een soort hot dog ... bijzondere combi. En vandaag een typische township lunch: een broodje met daarin een bult friet, een schijf worst, een ander soort worst, dikke kaas, pittige groenten en scherpe saus. Deed me denken aan de “kapsalon” qua combi van zeer voedzame ingrediënten... Thuis maar weer een paar balansdagen invoeren. Of balansweken ...
- Palace! Vandaag kwam ik een ruimte binnen en werd opgewekt begroet door de man die daar werkte: “Welcome to my palace, my friend!” Een vrolijke, aardige en gastvrije gastheer dus. In een hotel? Restaurant? Marmeren kantoor? Nee hoor, een

schoonmaker op de wc van Jo'burg AirPort. Wat een beroepstrots, gastheerschap en humor alles in 1.

- Veilig deel 5! We vliegen met een klein propeller vliegtuigje naar Richard's Bay, en de captain waarschuwt al bij vertrek dat door de krachtige wind het wel eens een beetje bumpy kan worden als we gaan landen. Fingers crossed! Na een goede vlucht opluchting aan het eind, want het was inderdaad heel even bumpy, het waait erg hard dus vliegtuig schudt flink heen en weer, maar de landing ging vrij netjes.

Gelukkig.

- Afspraak is afspraak ... althans ...! Op de dag van vertrek naar Richard's Bay proberen we te achterhalen of vervoer van AirPort naar hotel in Richard's Bay geregeld is, hoe laat we vrijdagochtend opgehaald worden om naar Jozini te gaan (nog een 2-3 hour drive), en wat het programma van vrijdag precies is qua field visits. De antwoorden blijven ietwat vaag, en na enig doorgraven blijkt dat een deel wel, en een deel niet geregeld is. Stay relaxed, calm, it will be all right in the end.... Maar een beetje checken en "dutch direct" sturen kan geen kwaad. Ook veel dank aan de betrouwbare hulptroepen (Tanja!!!) in Nederland!

- Seniorentaxi! Na een nuttige teamdebrief in onze guesthouse voor 1 nacht (morgen weer verder naar Jozini voor 2 nachten) was het alweer zo laat dat we moeite hadden om een eetplek te vinden. Na veel telefoon onmogelijkheden en onbereikbare restaurants een taxi gevonden: een 71-jarige dame die nog fulltime rond-crosste en ons naar een restaurant brengt, waar een DJ behoorlijk fanatiek (volume-technisch) aan het draaien was. De chauffeuse vertelde dat er regelmatig nijlpaarden uit de rivier aan land komen, vooral de zwangere vrouwtjes. En er zitten krokodillen, dus ... niet zomaar gaan pootje baden.

Vrijdag 17 november

- Elastic time! Tijd wordt in verschillende culturen ook heel verschillend beleefd, hier in Afrika is de tijd sowieso meer "elastisch". Net als afspraken in het algemeen trouwens, dat hebben we deze journey al vaak meegemaakt. Zo ook nu, iedereen vroeg uit de veren, ontbijten en om 7u klaar voor transport richting Jozini. Twee Mentec projectleiders komen ons ophalen. Om 6.45u krijgen we een berichtje dat ze wat later zijn want het was toch wel ver. Uiteindelijk vertrekken we om ... 8.45u!

- Gastvrij! Het is ongeveer 3,5 uur rijden naar de projecten in Jozini. Deze mannen waren tegen 8.30u bij ons. Ze zijn dus rond 5.00u vertrokken. 3,5 uur heen, en weer terug. Ze hadden ook alleen een chauffeur kunnen sturen, of 1 van de 2 projectleiders, maar nee ... gastvrijheid en persoonlijke connectie zijn belangrijk, dus we komen allebei ...

- Sardientjes! We gaan met 14 mensen en alle bagage in een mini busje, wederom erg gezellig. Maar het past! Sardientjes is overigens ook de naam van een spel dat we later nog gaan spelen, maar spelletjes en energizers zijn ook typisch bezigheden waar een groot deel van de groep van houdt. Dus allerlei grappige en creatieve spelletjes en raadsels gedaan, zodat de tijd vrij snel voorbij vloog.

- Taal! Het Zuid-Afrikaans is erg grappig, lezen lukt redelijk maar verstaan is lastig. Een paar mooie zinnen: "mag nie aan persoon onder 18 verkoop nie" bij een alcohol reclame; "moenie vreemdelinge vertrou nie; misdadigers wil jou geld en kaart" bij een pin automaat; "swaarvoertuie roete" op een verkeersbord, enzovoorts.

- View! Tijdens onze reis zien we prachtige groene bossen, heuvels, hutjes, dorpjes, geiten die vuilnis opscharrelen, koeien op de weg, kraampjes met fruit, 20 kappers die naast elkaar hun winkeltje hebben (golfplaten dak met een doek als scheidingswand), vrouwen die spullen op hun hoofd dragen, baby's in draagdoeken, en uiteraard het rode zand. Nu hebben we het gevoel echt in Afrika te zijn.
- Schoolbus! Onderweg zien we een "bakkie" rijden, een pick-up truck met open laadruimte. Helemaal volgepropt met jonge kinderen. Zo ziet de schoolbus er hier dus uit. Zijn we in Nederland te streng qua regels en richtlijnen, of hier iets te relaxed?
- Brill! Om meteen antwoord te geven op voorgaande vraag: het helpt mij enorm om op deze plekken niet te veel met mijn Nederlandse bril te kijken. Om te voorkomen dat "wij" het beter weten of even oplossen. Om te voorkomen dat we oordelen zonder de context te snappen. Maar ook om te voorkomen dat de extreme verschillen en problematiek me te veel aangrijpen. Overigens, het helpt me ook om in NL niet te veel met de bril van hier te kijken. Om te voorkomen dat ik alle Nederlandse problemen te veel wegrelatieveer.
- Fancy bril! Als we het dan toch over brillen hebben, tijdens de field visit bezochten we een ICT training class van Mentec. Erg tof om een klas cursisten te ontmoeten, die zich super goed hadden voorbereid en een presentatie gaven met fancy (fancy volgens de bril van hier, dus animaties, draaiende teksten, plaatjes enzovoorts). Ze waren heel blij met de cursus van Mentec, en hadden allerlei dromen voor hun volgende stap.
- Vieze bril! De cursus werd gegeven in een lokaal bij een primary school, en toen ik daar even naar het toilet wilde, kwam ik de meest vieze bril tegen die ik ooit heb gezien... Dit gold voor vrij veel toiletten, voor de muren ook, soms zelfs de vloer. Verdere uitleg laat ik achterwege, graag gedaan. Maar dat beeld greep me wel aan, want het confronteerde me weer met de harde omstandigheden (op allerlei vlakken) waarin de jeugd hier probeert stappen te zetten.
- Landbouw! De tweede field visit was naar een soort landbouw coöperatie, waar Mentec cursisten getraind worden zowel in landbouw kennis alsook entrepreneurial skills, zodat ze zelf een coöperatie kunnen vormen. Trotse jongens en meisjes, die (volop zenuwen) vertelden wat ze allemaal deden en leerden, en wat hun dromen waren. Daarna samen over hun land gelopen, uitleg over de gewassen, over de challenges, de plannen. Erg leuk en informatief.
- Shy! De derde field visit was naar een hostel waar veel Mentec cursisten aan training hospitality skills hun stage liepen. We vonden de vorige twee visits al een beetje challenging qua verlegenheid en niveau Engels bij de cursisten, nu was het nog lastiger. Er kwam bijna geen woord uit, maar uiteindelijk een lang gesprek gevoerd met de twee Mentec mannen, en dat leverde gelukkig veel goede inzichten op.
- Lunch om 19.00u! Tja, elastic time, afspraak = afspraak, het is allemaal al langsgelopen. Vandaag was daar wel een heel goed voorbeeld van, want doordat de auto veel later was, en de reis langer duurde, waren we overall minstens twee uur later dan gepland, en werd besloten te lunchen na de field visits ... dus rond 1730u bestelden we onze lunch, en die werd 1,5 uur later geserveerd. Tja ... be flexible!
- Scherppte! Om 20.30u gaan we naar onze lodge voor de komende twee dagen. Mooie locatie, groen, allemaal huisjes met meerder kamers. Even installeren en dan een constructief scherpe debrief. We zien wat slordigheden ontstaan, kansen voor

verbetering, in de omgang onderling, de naleving van afspraken, in het nemen van verantwoordelijkheid voor de opdracht, leerdoelen en aansluiting bij Mentec en de beneficiaries, waarschijnlijk door een combinatie van vermoeidheid en groeiende relaxtheid omdat we elkaar steeds beter kennen. Als ik dat teruggeef wordt het herkend en verder aangescherpt, mooi zo! Die scherpte en focus is wenselijk in de laatste week van het project. Na deze lange en vermoeiende dag maken we afspraken voor de zaterdag (ochtend werken, middag naar mooie beach hier 2 uur vandaan, samen met de wee Mentec mannen) en zondagochtend ook werken en dan rond middag weer richting AirPort Richards Bay. Afsluitend nog een drankje en moe naar bed.

- Spin! Net voordat ik de douche instap, hoor ik stemmen in mijn huisje die enige mate van paniek verraden. 1 van de teamleden ontdekte een te grote spin achter haar bed, collega teamlid to the rescue maar die vond de spin ook te groot. Me to the rescue, ik vind hem ook te groot om met blote handen te pakken maar vangen met een grote mok moet lukken ... En dat lukte, blaadje eronder en buiten vrijlaten! Stoer verhaal so far, maar ik zal eerlijk zijn. Bij het vrijlaten bleek de spin niet echt veel te bewegen. Rustig typje. Behoorlijk dood en ingedroogd ook trouwens. But hey, ik vond het toch best stoer!

Zaterdag 18 november

- Take care of yourself! Vermoeidheid leidt tot fouten! Ik word wakker om 6u van de wekker, die ik net na middernacht heb gezet, half slapend al. Maar waarom 6u, we hebben afgesproken om 9u te beginnen met werken en om 8.25u te ontbijten? Klein foutje, onschuldig nu, maar een interessant signaal dat zegt "stay focused" en zorg voor rust en ontspanning. Ook in onze westerse wereld vol werkdruk en privé-drukke en 1000 dingen doen, is dit een belangrijke reflectie! Als er kleine foutjes insluipen, take care of yourself!

- Paradise! Na een constructieve werkochtend gaan we rond de middag met Oskar en Solomuzi naar een strand, zo'n 2 uur van ons hostel. Onderweg weer de prachtige Afrikaanse views, rode zandwegen, en het wordt extra leuk als we het asfalt verlaten en allerlei zandweggetjes moeten volgen. Tot een hek waarna enkel nog 4x4 drives kunnen rijden. We gaan te voet verder, en krijgen na enige tijd gelukkig een aanbod om mee te rijden in een bakkie. Over een bumpy road naar een verlaten strand, in de verte zien we een nog mooiere plek dus we hiken nog een stukje verder om bij een PRACHTIG verlaten strand te komen. De zee is vrij wild met hoge golven, maar er is ook een soort lagune die volloopt als het vloed is. Daar heerlijk zwemmen, voetballen, volleyballen, wandelen, praten, en ... nog een coachgesprek gevoerd op het strand. Dus opnieuw een bijzondere werkplek toegevoegd aan mijn lijst. Rond half 6 gaan we terug want we moeten voor het donker terug zijn bij de ingang, anders wordt het lastig qua route. We vinden een paar short cuts (de heuvel recht oversteken ipv de slingerweg volgen) dus dat zorgt voor een vrij snelle tocht. Wel vaak met blote voeten door de modderige poelen want de zandweg is volgelopen doordat het inmiddels vloed is. Gelukkig zitten in dit stuk van KwaZulu Natal geen krokodillen of hippo's. Rond half 9 terug bij de lodge waar we Oscar en Solomuzi uitnodigen voor dinner, mooie afsluiting van een bijzondere dag.

- Party! Tegen middernacht wordt een feestje voorbereid omdat teamlid Suzanne jarig is op zondag. Slingers, ballonnen, serenades, en vervolgens een heel leuk spel gespeeld (“sardientjes”, een soort verstoppertje maar dan anders) wat een perfecte manier was van een feestje vieren. We sluiten af met een kampvuur waar lol en mooie verhalen elkaar afwisselen. Wat een dag, alweer.

Zondag 19 november

- Focus en versnelling! De ochtend begint rustig, het is behoorlijk laat geworden voor velen, en het is enorm heet vandaag. Na ontbijt, met een versierde stoel en opnieuw een liedje voor Suzanne, gaan de subgroepen verder werken aan de opdracht, checken we uit, eten we taart met een kadootje en opnieuw een lied, en rond half 1 vertrekken we voor de lange trip (ongeveer 3,5-4 uur) naar Richards Bay AirPort. Voorspoedige reis, in de volgepropte mini bus. Er worden weer wat spelletjes gespeeld, maar ook verder gewerkt aan de opdracht, gepraat, gedoezeld. Iets na half 5 op vliegveld waar we om kwart voor 6 kunnen inchecken. We benutten de tussentijd voor een teamdebrief van gisteren en vandaag. Iedereen heeft genoten van het weekend in Jozini, en de mix van werken in de ochtend en ontspannen in de middag. En vervolgens hebben we gesproken over de komende 4 dagen, waarin focus, keuzes maken, en flink doorwerken (zowel aan opdracht als aan teamfeedback) erg belangrijk zijn! We komen in de eindfase en dat vraagt om focus en versnelling, en donderdag vieren uiteraard!
- Nog meer liedjes! Na een subtiele hint vanuit de groep heeft de piloot vlak voor take-off Suzanne ook nog even in het zonnetje gezet via de intercom, waardoor het hele vliegtuig nog eens ging zingen! En bij de landing weer, aangezet door een andere passagier.
- Stroopwafels! In het vliegtuig raakten we in gesprek met een Keniaan die nu hier woont maar 3 jaar in NL heeft gestudeerd. Hij noemde zelf meteen de heerlijke stroopwafels die hij op de markt warm kocht. Laten we die nog bij ons hebben! Dus in Jo'burg op AirPort vlug uit mijn koffer gehaald en aan hem gegeven, helemaal blij. En ook nog even Swahili kunnen oefenen, het zat er nog redelijk in.
- Schoen of vork? Terug in hostel drinken we met een aantal mensen nog iets om het weekend af te sluiten, helaas kunnen we niks meer krijgen maar 1 teamgenoot heeft een fles wijn gekocht, een hele goede! We hebben geen kurkentrekker dus we proberen eerst de methode om de fles te openen met een schoen (ja, dat kan echt zien we ook op YouTube) maar helaas bij deze fles lukt het niet. Dan maar met brute kracht dmv een vork de kurk in de fles duwen, en het lukt! Genoten van een heerlijk wijntje, een goed gesprek, en rond half 12 naar mijn kamer om mijn koffer weer uit te pakken, nog even te schrijven, te douchen en slapen. Morgen aan de slag, tweede week, focus!!!

Maandag 20 november

- Focus! Het ontbijt symboliseert heel mooi in welke fase van de Journey we komen. Om 7.45u zijn er veel laptops aan de ontbijttafel, voor het eerst! Het team benut alle momenten om verder af te stemmen, te werken, bezig te zijn met de opdracht en de op te leveren resultaten. Na de eerste week van zoeken, informatie verzamelen,

opdracht en doelen voortdurend aanscherpen, en vooral ook aansluiten bij de Mentec staff, vertrouwen bouwen, komen we nu in versnelling, concretiseren en doorpakken.

- Speed coaching! Op basis van de eerste week en het weekend heb ik op zondag en maandag met ieder teamlid een kort gesprek (variërend van 3 minuten tot half uur) gehad over leerdoelen, tussentijdse feedback, even checken hoe het met hen gaat. Geeft veel energie en connectie om zo even kort af te stemmen.
- Sleutelfiguren! Ook van cruciaal belang in deze eindfase, is de beschikbaarheid van de Mentec staff, voor allerlei werksessies, gesprekken, verdere checks etcetera. En tja, zoals dat altijd gaat in deze Journeys ... de grootste sleutelfiguur (CEO Solly) is er maandag de hele dag niet, "due to urgent matters". Change of plans dus, hoe krijgen we dan de cruciale informatie, hoe zorgen we dan voor maximaal eigenaarschap en dus follow up bij de eindverantwoordelijke?
- Don't judge! Misschien wel de allerbelangrijkste competentie voor het werken in andere culturen is om niet te oordelen. Interessant om te merken dat de groep erin slaagt inderdaad niet te oordelen, sommigen waren wel een tikkie scherp: "we moeten hem gewoon vertellen dat we zijn tijd echt nodig hebben want anders krijgen we dit niet af" of "morgen maken we met hem samen een schema wanneer welke subgroep met hem in gesprek wil". Uiteindelijk was de overall conclusie "dit blijft de komende dagen vast gebeuren, de CEO heeft een tough job om verantwoording af te leggen naar allerlei internationale sponsors, verstoringen zijn er meer dan dagelijks hier, en we gaan hem deelgenoot maken van onze wensen qua spreektijd, maar als hij er niet is, doen we het met de rest van het team.
- Sleutelfiguren deel 2! Aansluitend op het vorige punt, we doen het met de rest van het team. Want het complete Mentec team, zij zijn de ultieme sleutelfiguren. Eigenlijk is het heel mooi dat Solly er vaak niet is, dan zijn de andere Mentec staff members veel opener in de discussie, en kunnen we zoveel mogelijk de werkvloer empoweren. Dat willen ze ook echt, en Sharon (general manager) is daar al enorm mee bezig gedurende deze Journey. Ze is kritisch, wil patronen en processen veranderen, verantwoordelijkheden meer verdelen zodat zij niet alles hoeft te regelen en alle informatiestromen hoeft te verbinden, ze durft tegengas te geven richting CEO. Uiteraard moeten we Solly wel daarin meenemen zodat ook hij daarin nieuw gedrag laat zien. De eerste winst is al te pakken: ipv dagelijkse verantwoording vanuit alle projecten gaan ze naar wekelijkse rapporten. Scheelt al 80% documenten en verwerkingstijd. En Solly heeft ingestemd!
- Waar twee werelden samenkomen, verschillen, overeenkomen! Even de setting schetsen: we zijn aan het werk in een land met torenhoge werkloosheid, extreme armoede, en grote tegenstellingen. We doen een project voor een organisatie die de fondsen en beurzen en schenkingen bijeen moet sprokkelen voor hun projecten. De projecten zijn gericht op jongeren met veel problemen en beperkte kansen. Zet daarnaast Accenture, een global organisatie, met veel middelen, die erg veel investeert in maatschappelijke projecten en organisaties, zoals Mentec doet, en daarnaast ook een promotieregeling heeft waarbij ieder jaar eind november bekend wordt gemaakt of je promoveert naar een volgend job level. En daar hangt veel van af: salaris, carrière, en het is natuurlijk ook een blijk van erkenning. En vandaag is de dag, iedereen wordt gebeld door hun "career counsel" om te horen of er wel of niet promotie is gemaakt. Het is een belangrijk moment binnen de organisatie! Iedereen

van ons team krijgt positieve beoordelingen (dus dat is fijn), 3 mensen maken promotie waarvan 1 onverwacht (3x heel blij), en 2 mensen wilden het heel graag maar kregen het niet, ondanks de waarderende woorden. Dus extreme blijdschap en toch ook verdriet, op dezelfde dag, in hetzelfde team. Overeenkomst qua werelden: iedereen zoekt kansen voor ontwikkeling en wordt blij van waardering, dat geldt zowel voor de Mentec staff en doelgroep alsook voor het Accenture team en ikzelf. Verschil qua werelden: salaris, promotie, de functieladder, het zijn behoorlijk materiële en westerse aspecten, de problemen en uitdagingen van zuid Afrika en de Mentec doelgroep zijn van een hele andere orde. Maar goed, het is er allebei, het is allebei waar. Ik verwijs graag weer naar de bril uit mijn vorige verhaal, niet de vieze bril en niet de fancy bril, maar de bril van hier en de bril van daar ... (misschien heb je dat stukje gemist tussen de 3.745.877 andere woorden)

- Energizers! Mentec wil graag iedere dag een energizer, dus we doen allerlei leuke en activerende oefeningen. De Accenture groep houdt van creatieve en energieke werkvormen, dus dat is erg leuk. Vandaag zijn de dove cursisten ook op kantoor, zij doen vrolijk mee. Heel leuk om hen weer te zien vandaag, ik heb weer wat extra sign language geleerd.
- Markeren! Ik heb het met de groep vaak over “markeren” van momenten, dus extra benadrukken en belang geven. Om 1830u hebben we teamdebrief in ons hostel, afgesloten met een mooi voorbeeld van markeren als één van de teamleden de drie gepromoveerden een lekkere fles champagne geeft met bijbehorende geweldige speech. Ook aan de twee pechvogels is gedacht, zij krijgen een fles rode wijn en ook mooie woorden.
- Plons! We hebben een zwembad bij ons hostel maar dat was nog niet gebruikt door ons, vanwege een combinatie van factoren. Meestal zijn we pas terug als het al donker aan het worden is, vervolgens gaan we meestal debriefen en daarna ergens eten. Daarnaast zag het zwembad er aan het begin niet appetijtelijk uit zwemtechnischsprekenderwijs. Maar inmiddels is er beter schoongemaakt dus de promovendi gaan op een rij voor de pool staan voor een foto... en worden erin geduwd! Uiteraard ontardt dit in een zwembad struggle waar iedereen erin wordt geduwd, ook ik ontkom er niet aan. Work hard, play hard, het team viert de promotie uitbundig! Zwembad, biertje erbij, een moment van enorme ontlasting! Ik kreeg het snel koud dus het leek me verstandig mijn natte kleren uit te doen, een warme douche te pakken, droge kleren aan te trekken en nog even naar het team te gaan om te genieten van de lol en het vieren. Nou blijkt dat dit team vrij weinig gevoelig is voor het argument “ik heb droge kleren aan”, ook “ik ben de teamcoach, spaar me” deed niet veel, en mijn sprint naar mijn kamer leek een prima vluchtstrategie. Achternagezeten door twee enorme kerels van 2 meter en spieren als staalkabels haalde ik mijn kamer, probeerde de deur op slot te doen maar ... was net te laat. Ik werd ontvoerd, opgetild, meegenomen, en huppakkee voor de tweede keer in het zwembad gegooid. Deze keer met spijkerbroek en sokken, wat ik iedereen kan aanraden, dat was echt vrij comfortabel!
- Rectificatie, of biecht deel 3! De twee enorme kerels met spieren als staalkabels waren overigens twee vrouwelijke teamleden, de één groter dan 1.90m de ander ongeveer 1.70m, wel met spieren als staalkabels (beide ex-topsporter). Wat een eer om door hen ontvoerd en gejonast te worden!

- Focus op werk! De groep gaat 's avonds eten en dansen in Jo'burg, ik blijf in het hostel om alvast mijn eindgesprekken voor te bereiden. Na 21u is er geen personeel meer maar ik heb gevraagd of ik zelf toast en eieren mag maken. Dat mag van de gastvrije receptionist, dus ik heb een heerlijk maaltje bereid. Daarna tot na 1u in de nacht gewerkt, bijna klaar, morgenochtend nog even en dan ben ik klaar om de eindsessies te doen. Ik verheug me op die gesprekken, de combinatie van bijna afsluiten van de Journey plus reflectie plus persoonlijke feedback die ik heb voorbereid maakt het vaak een mooi gesprek.
- Eindelijk, ongedierte! Wat zou een Learning Journey zijn zonder ongedierte, en dan tel ik de muggen en de dode spin niet mee. Dus gelukkig rende er vanavond een mooie rat over de houten balken van de overkapping bij mijn kamer ... Zoals een wijze Tanzaniaan al eens tegen me zei toen er een rat door de woonkamer crosste terwijl wij aan het eten waren: "a house without a rat, is not a home". Welkom, rat! (but stay away from my room!).
- Zzzzz! Om half 2 's nachts vallen mijn ogen dicht, tijd om te stoppen met werken, morgen weer verder!

Dinsdag 21 november

- The day after! Het energieniveau was vandaag wat wisselend, er is gisteravond hard gevierd en dat was merkbaar! Toch is er weer hard gewerkt, in de subgroepen, met het Mentec team, er is goed afgestemd met elkaar dus de versnelling, focus en overdracht worden goed zichtbaar!
- Quote van de dag! Zoals gezegd is het Mentec kantoor een soort loods, en doordat het vandaag erg warm en zonnig is, en er geen airco is, wordt het een soort sauna. Één subgroep deed een sessie met het hele Mentec team in een klein kantoortje, waar het nog heter werd. De procesleider van die sessie sloot af met de briljante woorden: "thank you for not dying in here!"
- Vertrouwen en verbinding! Er is in de afgelopen periode goed gewerkt aan vertrouwen en verbinding, zodanig dat het team zich vandaag (en andere dagen) vrij voelde om de Mentec mensen drop te leren eten (they actually liked it a lot), de kracht van de Tinder-app te promoten, pepernoten te introduceren en nog veel meer.
- Pizza sessie! We besluiten de teamdebrief om 19u te doen, en pizza's te bestellen zodat we kunnen werken en eten tegelijk. Yes, nu lijkt het net een normaal Accenture project met deadlines en overwerk en pizza's en zo. Er is nog veel te doen (feedback schrijven voor alle teamgenoten, werken aan de opdracht, enzovoorts).
- Scherppte! De teamdebrief duurde wat lang waardoor er irritatie ontstond. Dit komt doordat de groep enerzijds veel ruimte geeft aan elkaar om te leren en experimenteren met leerdoelen, daardoor gaat het niet altijd meteen effectief. Anderzijds begint de deadline dichtbij te komen en wil men versnellen, knopen doorhakken. Die twee belangen werden niet expliciet besproken waardoor niet iedereen happy was met de sessie, dus daar konden we de volgende dag tijdens de teamdebrief mooi verder over in gesprek. De feedback werd herkend, de oplossingen/intenties besproken en uitgesproken dat deze laatste 2 dagen echt vragen om focus en scherppte!

- Verdieping! Na de debrief raakten we met een klein clubje in gesprek over geloof, daarna nog over het verliezen van dierbaren en hoe iedereen daar verschillend mee om gaat en welke mooie aspecten daarin te vinden zijn, en tot slot over de mooiste plek/ervaring qua reizen. Heel gaaf dat, in deze setting, en door de intensieve periode samen, ook zulke mooie gesprekken ontstaan.

Woensdag 22 november

- Focus deel 2! De voorlaatste dag, het team is hard en geconcentreerd aan het werk aan de producten die ze opleveren, en vooral met overleggen en brainstormen en samen met het Mentec team de zaken bouwen, bedenken, vastleggen en bouwen. Heel mooi om te zien met welke drive dit gebeurt, en hoe het Accenture en het Mentec team daarin samen optrekken!
- Coaching! Ik ben begonnen met de eindgesprekken, dinsdag de eerste twee, vandaag vijf, morgen nog drie. Mooie gesprekken, men is heel enthousiast over de journey, het team, de samenwerking, en iedereen heeft op zijn of haar manier geleerd, inzichten gekregen, gereflecteerd, en verschillende “take aways” geformuleerd. Fijn! En ook weer trots!
- Soweto! Deze avond gaan we naar Soweto voor een etentje met het Mentec team, als informeel afscheid voordat we morgen inhoudelijk afsluiten, en ook de Accenture Zuid-Afrika dame (Khetiwe) verantwoordelijk voor “goede doelen projecten”. Zij ondersteunt Mentec heel erg, gelooft in wat ze doen, en helpt ze waar mogelijk. Khetiwe heeft in Soweto gewoond, en laat ons kort een paar plekken zien: het huis van Nelson Mandela (nu een museum, maar helaas al dicht), maar vooral het herdenkingsmonument voor de Soweto-opstand vond ik indrukwekkend. Het was een gedenksteen en een hele grote foto van het eerste dodelijke slachtoffer, de 13-jarige Hector Pietersen. In de armen van een oudere jongen, dodelijk geraakt door een politiekogel. Op 16 juni 1976 hielden 10.000 studenten een protestmars tegen de verplichte invoering van Afrikaans als voertaal in het onderwijs, ipv Engels. de zoveelste maatregel qua onderdrukking van de zwarte bevolking. De regering keurde dit protest niet goed, en de politie opende het vuur, op 10.000 jongeren, kinderen soms nog. De aantallen doden en gewonden verschillen nogal, ergens tussen de 59 (volgens de politie) en 200 (volgens de bevolking). Dit leidde tot grote onrust en opstanden in heel Zuid-Afrika, het apartheidsregime onderdrukte dit met harde hand, waardoor internationaal veel sancties weten afgekondigd tegen Zuid-Afrika. Sinds 1991 is 16 juni een feestdag, de Internationale Dag van het Afrikaanse Kind.
- Zo blij als een kikker! Onderweg nam Khetiwe ons mee naar het huis van haar oma, waar ook neefjes en nichtjes van haar waren. Bezoek uit Nederland bleek vrij bijzonder te zijn, 1 nichtje (rond de 12 jaar denk ik) besprong ieder van ons voor dikke knuffels en kon alleen maar rondspringen als een soort kikker met ADHD. Aandoenlijk!
- Tough love! Tijdens het diner leren we Khetiwe wat beter kennen: behoorlijke powervrouw, met een keiharde lach! Ze beschrijft haar relatie met mr. Khoza: tough love! “We have many, many difficult conversations, I challenge him, but I believe in the ideas and projects of Mentec.”
- Humble leader! Ik heb het al eerder geschreven, maar Solly is een zeer begenadigd spreker (hij improviseert ter plekke prachtige speeches in elkaar) en hij is heel

bescheiden, nederig zelfs. Als ik hem vraag of hij trots is op Mentec, door hem opgericht en nu al meer dan 10 jaar impactvol aan het werk, zegt hij meteen hoe blij hij is met de steun van allerlei organisaties en fondsen etcetera, maar hij gaat niet in op zijn aandeel. Khetiwe weet daar wel raad mee: “always so modest this guy, just say thank you and be proud!” Kijk, onze Nederlandse directheid past hier soms ook.

- Je hebt vragen, en vragen! Illustratief voor de stijl van Solly is de interesse, de “verdiepende vragen” die hij stelt. Uiteraard vraagt hij naar mijn gezin, en in plaats van vragen als “en wat doet je vrouw voor werk?” vraagt hij “op welke wijze vult je vrouw jou aan?” Mooi gesprek!
- Local food! We hebben een leuke avond met het Mentec team, en we genieten van lokaal eten. Dus verschillende soorten “pap”, “wors”, groenten maar ook ... een donkergrijze vrij sterk ruikende ondefinieerbare substantie ... puur door het uiterlijk heb ik die even genegeerd, en dat was een goede keuze want degenen die het wel aten lieten het massaal staan. Het bleek een stoofpot van koeien ingewanden te zijn. Van de andere gerechten heerlijk genoten. Ik werd gechallenged door een teamgenoot om een mooie bedank speech te houden, challenge accepted, maar ik wilde ook graag dat één van de teamgenoten die rol zou pakken, dus aan het einde van mijn (al zeg ik het zelf) best wel goede speech, nodigde ik het team uit en jawel, een teamgenoot pakte de handschoen op! Mooie en waarderende woorden, en een prima afsluiting! Er waren nog wilde plannen qua dansen, maar er was in de buurt niks open en morgen veel te doen dus redelijk op tijd weer in hostel.
- Vol verwachting! In NL is de Sinterklaas spanning alweer in volle gang, maar ik ervaar ook wel een beetje het “vol verwachting klopt ons hart” ..... Morgen de laatste coachings, de afsluiting van het project met Mentec, en ‘s avonds de laatste teamsessie hier. Ik heb er een heel goed gevoel over, en toch ook weer spannend.

Donderdag 23 november

- Laatste loodjes! Tijdens de ochtend is er hard gewerkt, er moesten nog veel zaken worden afgerond, dus er kwam toch nog wat druk op te staan, maar ... het werd goed doorstaan.
- Verdieping deel 2! In de ochtend nog drie mooie en persoonlijke coachgesprekken gevoerd, waarbij trots, een lach en een traan soms dichtbij elkaar liggen. En soms komt er ineens een emotionele ontlading tijdens de afsluitende knuffel, heel intens en mooi. En ontroerend.
- Vieren! Het middagprogramma was mooi. Het presenteren van de resultaten werd deels door het Accenture team gedaan, maar iedere subgroep heeft juist ook de Mentec collega’s laten presenteren, heel goed qua eigenaarschap en commitment. Het team heeft veel kunnen doen, we zijn echt tevreden over hetgeen is bereikt, met uiteraard de nodige voorzichtigheden qua duurzaamheid en borging ... Daarnaast nog een aantal energizers gedaan, en afsluitend had het team drie manieren van vieren voorbereid. De eerste was een mooie collage van allerlei foto’s van de Mentec en Accenture teams samen aan het werk, ze waren er super blij mee. De tweede was het ondertekenen van een “contract for continued engagement”, om op een iets officiëlere manier uit te spreken dat het Accenture team betrokken wil blijven bij Mentec, en de komende maanden nog een aantal contactmomenten met hen afspreekt! Mooi dat het team deze intentie uitspreekt en dat ze dat op deze manier

benadrukken, “markeren” in Jeroen-taal. En het derde was een compliment shower: Mentec team in het midden, en dan storten wij complimenten over ze uit! Eerst ieder Mentec stafflid individueel, dat vonden ze een beetje ongemakkelijk maar de glimlach werd steeds groter! En daarna een complimenten douche voor Mentec als organisatie. Dit was een hele warme, positieve, en waarderende afronding, heel mooi. Ik werd er echt door ontroerd. Daarna afscheid, knuffels, en warme en persoonlijke woorden van Solly voor ieder teamlid.

- Intens! Moe, voldaan en trots stappen we de bus in, er wordt nog gestopt bij een winkelcentrum voor het inslaan van enkele drankjes voor vanavond en een softijsje voor iedereen. We spreken af om 19.15u met de teamdebrief te beginnen, gewoon in ons hostel, waar we dan tussendoor ook eten. Op die manier kunnen we op een rustige plek in gesprek, want de afsluiting verdient volle aandacht! En die aandacht was er! We waren iets na middernacht klaar. Eerst trots proosten op de prestatie, en daarna de algemene terugblik op vandaag, de afsluiting, de opdracht, de Learning Journey in het algemeen. Hele positieve, trotse, blijde en tevreden geluiden! Wel wat zorgen op welke manier Mentec zal omgaan met alle adviezen, maar ook vertrouwen dat er echt dingen in gang zijn gezet. Daarna een uitgebreide feedbackronde, van alle 11 teamleden, voor alle 11 teamleden. Goede, constructieve en eerlijke feedback waar iedereen voordeel uit kan halen, heel mooi hoe het team dit aanpakte. En ook voor mij een duidelijke uitnodiging: ik mag nog scherper en strenger zijn voor het team, zonder mijn positieve stijl te verloochenen. Die uitnodiging pak ik graag op! Tussendoor even eten. Deze feedbackronde duurde meer dan twee uur maar het was de moeite waard, rake en waardevolle inzichten voor eenieder. En dan afsluitend de compliment shower, waarbij ieder teamlid bedolven werd onder sterktes, kracht, unieke rol in het team, mooie eigenschappen enzovoorts. Prachtige woorden, en zeer impactvol! Iets na middernacht zijn we klaar, en proosten we op deze fantastische Journey! Althans, dat wil ik, maar eerst krijg ik van het team een notitieboekje vol met hun boodschappen aan mij, prachtige verhalen waar ik stil van word ... En een beetje bibberig ... wat een intense avond en afsluiting!

- Topteam! Ik ben supertrots op het team: ze hebben de opdracht heel goed volbracht en echt impact gehad, ze zijn heel bewust aan de slag geweest met leren, reflecteren en experimenteren, en ze hebben als team samen een hele fijne, positieve, constructieve en kritische sfeer neergezet. Echt een topteam!

- Nog harder vieren! Hoewel iedereen heel moe is, en sommigen op vrijdag al om 7u worden opgehaald voor een bezoek aan een wildpark, wil men gaan dansen in een club, dus ... omkleden, taxi's regelen en hup naar Jo'burg. Veel leuke aanspraak, veel dansen met en dansles van lokale danshelden! Iemand probeerde mij ook te laten swingen dmv vrij hippe pasjes maar dat was te ambitieus, vond ik zelf na 5 minuten. Gelukkig begreep de leraar in kwestie het. Leuke gesprekken met een aantal Zuid-Afrikanen, en dan blijkt eens te meer hoe moeilijk de problematiek in het land is. De verdeeldheid is er nog steeds, de zwarte bevolking vertrouwt de blanke Afrikaners niet (“boeren” genaamd), en dit is eigenlijk wederzijds. En het verschil in inkomen is zo ontzettend groot, en ook de daarmee gepaard gaande voorzieningen.

- Jumbo kakkerlak! In de categorie ongedierte zagen we op straat bij de nachtclub een enorme, gigantische grote, lange, dikke kakkerlak. Indrukwekkend exemplaar! Die verdiende nog wel even een speciale vermelding.

Vrijdag 24 november

- Trage start! Na de geweldige afsluiting en hard feestvieren, komen we rustig op gang. Althans, Vandana en Biljana zijn al om 7u opgehaald, respect! We gaan het Mentec team nog ontmoeten in een park, want ze willen ons nog wat geven, en dan kunnen we nog voetballen, kletsen, op informele manier afscheid nemen. Wij halen het net niet, we zijn rond 11.20u in het park. We moeten om 13u echt weer vertrekken want dan gaat iedereen verder naar de volgende etappe qua reis/ontspanning. Uiteraard krijgen we berichtjes van Mentec, dat ze logistieke uitdagingen hebben maar zo komen. Ze sturen alvast twee teamleden vooruit, uiteindelijk zijn ze er om 12.45u want er moest vanmorgen een voorstel worden afgemaakt en ingediend. Tja, African time is elastic time ... Mooie woorden wederom van Solly, een leuk kadootje voor alle teamleden en ook voor Tanja, en nu echt afscheid!
- Afscheid! We nemen ook afscheid als groep, want verschillende duo's hebben vanaf nu verschillende plannen. Bijzonder moment om na zo'n intensieve ervaring afscheid te nemen.

Zaterdag 25 november

- Pilanesberg! Half 6 opstaan, beetje yoghurt en een muesli koekje en hup de auto in! Het is grijs en dreigend, later gaat het regelmatig enorm regenen en onweren, maar het blijkt een fantastische dag voor het spotten van wilde dieren! De vangst van vandaag (qua spotten) is indrukwekkend: Vervet monkeys, olifant, wilde zwijnen (pumba uit de lion king), wildebeest, jakhals met welpen, impalas (veel), giraffen (lang, en veel), hippos (veel), duiker (soort hertje, ook veel), hartebeest (vrij zeldzaam), veel bijzondere vogels waaronder de "go away bird" die zo heet omdat zijn roep klinkt als "go away", springbokken, een baby krokodil, veel zebra's, en twee extreme hoogtepunten waren de black rhino (zeer zeldzaam en agressief) en leeuwen (eerst een groepje leeuwinnen en welpjes ver weg maar later twee stoere grote mannen die geel dichtbij voorbij liepen. Wauw, wauw, wauw! Wat een geluk dat we zoveel gezien hebben!
- Prachtige natuur! We zijn van 0600-1000u en van 1100-1500u in het park geweest, om 10u uitgebreid ontbeten bij onze lodge en weer snel het park in. De natuur is prachtig, het is een oude vulkaan die lang geleden uitgebarsten is, hij was vroeger 7000 meter hoog!!! Groen, heuvelachtig, ik zou hier heel graag willen hiken maar dat lijkt me hippo/olifant/leeuw/neushoorn-ontwijkenderwijs niet echt handig. Rond 15u naar het huisje, beetje kletsen, warm douchen, rugby kijken en om 17u worden we opgehaald om naar Jo'burg AirPort te gaan, met z'n vieren, alle mannen van deze LJ.
- Veilig deel 6 of 7, ben de tel kwijt! Onderweg naar Jo'burg zie ik een bord langs de weg staan: "High crime area: armed robbery, theft". Tja, we hebben ons bijzonder verantwoordelijk gedragen deze twee weken, dus ondanks alle waarschuwingen en misdaadcijfers, hebben wij er niets van meegekregen gelukkig.
- Airport! De reis gaat voorspoedig, op vliegveld even de bagage inchecken, lekker eten en nog klein kadootje kopen voor de kids en voor Monique. Daarna door security, en tijdens het wachten dit verslag verder afschrijven. En nog even gebeld

met thuis, ze komen me morgen ophalen van Schiphol, en dat vind ik ontzettend fijn!!! Rond half 12 gaan we boarden en even later take-off.

- Glimlach! Met een grote glimlach zit ik in het vliegtuig. Trots en blij met het resultaat voor Mentec, met het leren en ontwikkelen van de 10 Accenture toppers, met de sfeer die in het team is ontstaan, met mijn eigen leren en ontwikkelen, met de lol en plezier die we hebben gehad. Met een grote glimlach naar huis. Eerst een filmpje en dan hoop ik als een blok te kunnen slapen...

Zondag 26 november

- Voorspoedig! De vlucht was prima, ik ben tijdens de film in slaap gevallen, en heb daarna nog wel wat geslapen, een paar uurtjes denk ik. Dus een beetje brak/moe ben ik wel. Maar verder prima en comfortabel!

- Weerzien! Na de landing bagage ophalen, en ik zie vanaf de band de blije hoofdjes van Sterre, Jip en Monique al in de aankomsthal staan. Jeuj! De laatste reizen kwam ik steeds heel vroeg in de ochtend aan dus konden ze niet komen, nu wel en dat vinden we allemaal erg leuk! Samen met de andere mannen de koffers verzameld en naar buiten! Heel warm en fijn weerzien na twee weken. Na het knuffelen van het eigen gezin ook afscheid van de LJ-mannen, nog even iets drinken op Schiphol en dan naar huis met de trein.

- Trots. Ik sluit af zoals ik begon. Trots!